

СОЦІАЛЬНА І ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

Модельна навчальна програма

«Захист України. Інтегрований курс»

**для закладів, що забезпечують здобуття повної
загальної середньої освіти**

Автори й авторки:

*Ігор Борохович, Анна Коваленко, Ірина
Козут, Оксен Лісовий, Вікторія Сісецька,
Євген Семенів, Ігор Сердюк, Інна Совсун,
Валерій Хмельницький, Олена Шиян
та члени робочої групи МОН (Наказ
МОН №300 від 08.03.2024)*

«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»

(Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.08.2024 року № 1116)

«Погоджено Міністерством оборони України»

(Лист Міністерства оборони України від 24.04.2024 № 220/5643)

Пояснювальна записка

I

Метою профільної середньої освіти є розвиток особистості здобувачів та здобувачок освіти шляхом утвердження у них національної та громадянської ідентичності і формування компетентностей, необхідних для їхньої життєвої стійкості, самостійності, відповідальності, комунікації та взаємодії з іншими, соціалізації та громадянської стійкості й активності, підприємливості, свідомого вибору подальшого життєвого шляху, ціложиттєвої освіти, трудової діяльності й самореалізації; виховання у здобувачів та здобувачок освіти самоповаги й поваги до інших, шанобливого й відповідального ставлення до родини, суспільства й держави, національних і культурних цінностей українського народу на засадах патріотизму, а також готовності до їх захисту; виховання відповідального ставлення до довкілля, природи з позицій наукового світогляду й принципів сталого розвитку.

Модельна навчальна програма інтегрованого курсу «Захист України» для 10-11 класів, спрямована на реалізацію вказаної мети, визначає орієнтовну послідовність досягнення визначених основних очікуваних результатів навчання з соціальної і здоров'язбережувальної, інформатичної, природничої, технологічної освітньої галузі тощо, орієнтовний зміст та види навчальної діяльності учнів і учениць, що спрямовані на розвиток та формування ключових компетентностей як вимоги Державного стандарту профільної середньої освіти.

Метою соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі є розвиток особистості здобувача та здобувачки освіти, які здатні до гармонійної соціальної і міжособистісної взаємодії, самоусвідомлення, самозарадності, піклування про безпеку й здоров'я особисті та інших, підприємливості й професійної зорієнтованості спрямованих на забезпечення власного й суспільного добробуту, виявлення готовності діяти в інтересах національної безпеки й постати на захист національних інтересів та територіальної цілісності України.

Відповідно до означених цілей, метою інтегрованого курсу «Захист України» є формування національної та громадянської ідентичності, громадянської стійкості та оборонної свідомості здобувачів та здобувачок профільної середньої освіти, здатності виявляти свою національну та громадянську ідентичність у повсякденному житті і в умовах негативних зовнішніх впливів та готовності до захисту незалежності і територіальної цілісності України, конституційних засад державного ладу, національних інтересів та суспільно-державних (національних) цінностей України.

Для реалізації означеної мети визначено такі завдання:

- ознайомлення здобувачів і здобувачок освіти з основними принципами громадянської активності та оборонної свідомості як складової стратегії захисту національних інтересів та суспільно-державних (національних) цінностей України;
- розвиток умінь здобувачів і здобувачок освіти, спрямованих на готовність до захисту незалежності і територіальної цілісності України, конституційних засад державного ладу, національних інтересів та суспільно-державних (національних) цінностей України;

- розвиток командної взаємодії, лідерства та самозарадності здобувачів і здобувачок освіти в природному, соціальному, техногенному та віртуальному середовищах в умовах негативних зовнішніх впливів;
- формування вмінь, прогнозування наслідків своїх дій для безпеки, здоров'я, і добробуту в умовах невизначеності;
- розвиток умінь відстоювання власної української національної та громадянської ідентичності, інтересів українського суспільства, протидіючи проявам тиску, неповаги і приниження;
- формування схильності до безпечних і корисних практик поведінки, які зменшують ризики для життя і здоров'я або запобігають їм;
- навчання надання необхідної домедичної допомоги собі та/або іншим особам;
- формування вміння вчитися без шкоди для здоров'я, відстежувати власний поступ;
- навчання діяти ефективно (самостійно та в групі) для досягнення успіху при відстоюванні власної української національної та громадянської ідентичності;
- формування у здобувачів і здобувачок освіти підприємливості та етичної поведінки на основі суспільно-державних (національних) цінностей України для поліпшення здоров'я, безпеки і добробуту власного та українського суспільства;
- розвиток вміння планувати різні варіанти освітньо-професійного шляху на основі балансу власних ресурсів і цінностей, інформації щодо ринку праці, аналізуючи наслідки своїх рішень, зокрема в системі Сил оборони України та на підприємствах оборонної галузі.

Програма ґрунтується на основі суспільно-державних (національних) цінностей України, визначених Законом України “Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності”, а також визначених Державним стандартом ціннісних орієнтирах:

формування у здобувачів та здобувачок освіти громадянської активності та стійкості, патріотизму, поваги до культурних цінностей українського народу, його історико-культурного надбання і традицій, державної мови;

формування готовності до захисту незалежності й територіальної цілісності України, конституційних засад державного ладу, національних інтересів і суспільно-державних (національних) цінностей України;

формування готовності здобувача та здобувачки освіти виявляти свою громадянську позицію, що передбачає вміння аналізувати суспільне життя й ідентифікувати себе з українською нацією, суспільством, обстоювати права й свободи українського народу, готовність бути залученими до діяльності у сфері безпеки та оборони України;

повага до особистості здобувача і здобувачки освіти й визнання пріоритету їхніх зацікавлень, досвіду, власного вибору, прагнень, ставлення у визначенні мети та організації освітнього процесу, підтримка пізнавального інтересу й наполегливості;

забезпечення рівного доступу до освіти та рівного ставлення до кожного та кожної без будь-яких форм дискримінації учасників та учасниць освітнього процесу на засадах інклюзивності й безбар'єрності;

формування нетерпимості до корупції, дотримання принципів академічної доброчесності у взаємодії учасників та учасниць освітнього процесу та організації всіх видів навчальної діяльності;

становлення вільної особистості здобувача та здобувачки освіти, підтримка їхньої самостійності, підприємливості, ініціативності, впевненості в собі;

розуміння важливості розвитку мислення й пошанування істини;

формування культури здорового способу життя здобувача та здобувачки освіти, створення умов для забезпечення їхнього гармонійного фізичного та психічного розвитку, добробуту;

створення безпечного, вільного від насильства й цькування освітнього середовища, у якому забезпечено атмосферу довіри та взаємопідтримки;

плекання у здобувачів та здобувачок освіти любові до рідного краю, відповідального ставлення до довкілля;

утвердження людської гідності, чесності, милосердя, доброти, справедливості, співпереживання, взаємоповаги і взаємодопомоги, поваги до прав і свобод людини, здатності до конструктивної взаємодії здобувачів та здобувачок освіти між собою та з дорослими.

Програма охоплює формування наскрізних в усіх ключових компетентностях умінь: читати з розумінням, висловлювати власну думку, критично і системно мислити, логічно обґрунтовувати позицію, діяти творчо, виявляти ініціативу, конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики та приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими.

Компетентнісний потенціал інтегрованого курсу «Захист України» є провідним засобом реалізації його мети через реалізацію компетентнісного підходу в навчальному процесі закладу, що забезпечує здобуття профільної середньої освіти, і розкриває компетентнісний потенціал соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі за усіма ключовими компетентностями.

Модельна програма курсу «Захист України» спрямована на реалізацію визначених у Державному стандарті вимог до обов'язкових результатів навчання учнів і учениць із соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі, які передбачають, що учень/учениця:

- розуміє важливість відстоювання суспільно-державних (національних) цінностей України, здатні самостійно знайти ефективну можливість захистити ці цінності у випадку посягання на них засобами пропаганди та інформаційно-психологічних спеціальних операцій країни-агресора;
- турбується про особисте здоров'я та безпеку, уникає факторів ризику, реагує на фактори і діяльність, що становлять загрозу для власного і суспільного життя, здоров'я, добробуту;
- визначає альтернативи, прогнозує наслідки, приймає рішення для власної безпеки та безпеки інших осіб, здоров'я і добробуту;
- усвідомлює цінність та дотримується здорового способу життя, аналізує та оцінює наслідки і ризики для здоров'я і суспільства;
- виявляє підприємливість та поводить етично для поліпшення здоров'я, безпеки і добробуту власного та інших осіб.

Узгодженість основного (загального) курсу з поглибленими курсами (модулями), які його доповнюють, втілюється через взаємозв'язок між основними і поглибленими результатами.

II

Принципи та пріоритети, на яких ґрунтується програма, втілюють нові прогресивні концептуальні підходи, нові погляди на роль дитини і педагогів в освітньому процесі, форми організації дитячої життєдіяльності, зокрема дитиноцентризм (відповідність віковим особливостям, потреби та інтереси учнів і учениць, особистісно орієнтоване навчання, суб'єкт-суб'єктна взаємодія), комунікативно орієнтоване навчання, діяльнісний підхід, демократичне середовище, принцип системності та наступності, людинознавче спрямування.

Пріоритети викладання предмета: формування особистості здобувача та здобувачки освіти через взаєморозуміння, взаємоповагу, співробітництво всіх учасників навчального процесу; осмислення і утвердження національної та громадянської ідентичності, громадянської стійкості та оборонної свідомості здобувачів та здобувачок освіти, здатних виявляти свою національну та громадянську ідентичність у повсякденному житті і в умовах негативних зовнішніх впливів та готовність до захисту незалежності і територіальної цілісності України, конституційних засад державного ладу, національних інтересів та суспільно-державних (національних) цінностей України.

Зміст навчального матеріалу у програмі складається з двох частин: понятійного і діяльнісного. Види навчальної діяльності пропонуються для відпрацювання ключових життєвих умінь і навичок та мають рекомендаційний характер.

Зміст програми інтегрованого курсу в 10 класі структуровано за шістьма модулями:

- Модуль 1. Основи національної безпеки та оборони України
- Модуль 2. Основи управління та планування
- Модуль 3. Озброєння та військова техніка. Стрілецька підготовка
- Модуль 4. Основи дій, комунікації та взаємодії в бою
- Модуль 5. Орієнтування на місцевості та інженерна фортифікація
- Модуль 6. Домедична допомога в умовах бою

Зміст програми інтегрованого курсу в 11 класі структуровано за шістьма модулями:

- Модуль 1. Військові технології та їхній розвиток
- Модуль 2. Стрілецька підготовка, основи дій та взаємодії в бою
- Модуль 3. Інформаційна війна
- Модуль 4. Домедична допомога в умовах бою
- Модуль 5. Цивільне населення в кризових умовах
- Модуль 6. Планую майбутнє: особиста роль в обороні України

Запропонована програма - самодостатній цілісний освітній продукт для досягнення відповідних меті інтегрованого курсу «Захист України» результатів навчання. Вона надається до реалізації за допомогою різних навчальних матеріалів:

підручників, навчальних посібників, а також індивідуального методичного забезпечення, в тому числі й розробленого вчителем самостійно.

Водночас усі модулі інтегрованого курсу мають профорієнтаційне спрямування та можуть бути доповнені іншими навчальними предметами та курсами, зокрема й міжгалузевими інтегрованими рішеннями. Також окремі компоненти програми можуть бути основою для розроблення міжгалузевих інтегрованих модулів (компетентнісний потенціал курсів).

Для оптимальної реалізації програми освітній процес має бути організовано у тренінговій формі в освітньому просторі (осередку) з вивчення предмету “Захист України”. Програма може бути реалізована в умовах очного, дистанційного та змішаного навчання.

Для ефективного втілення програми перевага надається практичній спрямованості, інтерактивним, дослідницьким, проєктним видам навчальної діяльності. Для закріплення відпрацювання практичних умінь та навичок обов’язкове проведення навчально-польових зборів або тренінгових занять.

Основна частина

10 клас

Очікувані результати	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
Модуль 1. Основи національної безпеки та оборони України		
відповідально втілює у життєдіяльність оптимальні стратегії безпечної поведінки для збереження життя і здоров'я власного та оточуючих на основі суспільних цінностей [12 СЗО 1.1.2] читає із розумінням документи, які гарантують права громадян і вміє використовувати здобуті знання під час розв'язання ситуацій, пов'язаних з безпекою, здоров'ям та добробутом [12 СЗО 1.2.1-3] ставить чіткі цілі щодо власного майбутнього й вибудовує стратегії досягнення їх [12 СЗО 4.6.2-1] пояснює добродійну (волонтерську) діяльність як вияв соціальної відповідальності й суспільно-корисної діяльності [12 СЗО 4.10.1-1] оцінює власні можливості, здібності, знання, вміння, ресурси, потреби та обмеження [12 СЗО 4.11.1-1] аналізує пропозиції закладів освіти, критерії зарахування, аналізуючи різні джерела інформації [12 СЗО 4.11.1-2] планує різні варіанти освітньо-професійного шляху на основі балансу власних ресурсів і цінностей, інформації щодо ринку праці,	Взаємодія між громадянами і державою у захисті країни Обов'язки громадян та громадян перед державою. Конституційні обов'язки. Військовий обов'язок Основні положення міжнародного гуманітарного права Територіальна цілісність держави. Національний спротив Сектор безпеки та оборони (завдання та структура) Оборонний бюджет України Роль НАТО. Стратегічні партнери України у сфері безпеки. Коаліція демократичних держав у протистоянні авторитаризму Волонтерський рух як складова підвищення спроможності сил оборони Способи реалізувати свій талант в обороні України Адаптація суспільства до потреб військовослужбовців і військовослужбовиць та ветеранів і ветеранок війни, зокрема осіб з інвалідністю внаслідок війни <i>Орієнтовні проблемні питання:</i> <i>Які обов'язки мають громадяни країни?</i>	Обговорення в загальному колі проблемного питання (на вибір) Обґрунтування громадянської активності та оборонної свідомості як складової стратегії збереження життя власного та оточуючих на основі суспільно-державних цінностей Опрацювання (читання із розумінням) та обговорення документів, які гарантують права та обов'язки громадян, пов'язані із захистом України Обґрунтування важливості військового обов'язку на основі опрацьованих документів Аналіз правил прийому, порядок підготовки та вступу до закладів фахової передвищої військової освіти, вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти та закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання, використовуючи різні джерела інформації та презентація результатів Планування ймовірних варіантів освітньо-професійного шляху в секторі безпеки та оборони України й на підприємствах оборонної галузі Профорієнтаційні зустрічі, екскурсії, які допоможуть

аналізуючи наслідки своїх рішень [12 СЗО 4.11.1-3] аналізує варіанти власних рішень без впливу упереджень щодо професій і гендерно-рольових моделей [12 СЗО 4.11.1-4]	<i>Що таке оборонна свідомість?</i> <i>У чому полягає роль військових формувань України?</i> <i>Чому виконання військового обов'язку є необхідним для національної та особистої безпеки?</i> <i>У які способи можливо брати участь в обороні країни?</i> <i>Чому оборона країни є ефективнішою, коли до неї долучаються усі громадяни незалежно від їхніх вроджених та соціальних ознак?</i> <i>Яка роль військовослужбовців та ветеранів війни у суспільстві, принципи етичного спілкування та поводження з ними?</i>	віднайти себе секторі безпеки та оборони України Аналіз власних рішень без впливу упереджень щодо професій і гендерно-рольових моделей Мапа думок «Способи реалізувати свій талант в обороні України»
---	---	--

Модуль 2. Основи управління та планування

моделює способи дій, спрямованих на утвердження демократії в Україні, збереження її територіальної цілісності й незалежності [12 ПГО 5.1.1-2] обґрунтовує оптимальні стратегії відповідальної поведінки щодо збереження здоров'я, формування й розвитку безпеки й добробуту [12 СЗО 1.1.2-1] обґрунтовує важливість збереження українських суспільно-державних (національних) цінностей для забезпечення особистого та суспільного добробуту [12 СЗО 1.1.2-3] читає із розумінням документи, які гарантують права громадян і вміє використовувати здобуті знання під час розв'язання ситуацій, пов'язаних з безпекою, здоров'ям та добробутом [12 СЗО 1.2.1-3]	Склад, структура, завдання Сил оборони Структура, призначення та бойові можливості військових підрозділів Військові звання, знаки розрізнення (родів, видів військ), ролі під час планування та втілення військових дій Підходи до військового управління та планування Військове лідерство Невизначений контекст війни <i>Орієнтовні проблемні питання:</i> <i>Як приймати рішення на основі аналізу вивчених результатів?</i> <i>Чим відрізняються повноваження осіб</i>	Ознайомлення з організаційно-штатною структурою та озброєнням відділення (взводу, роти тощо) Обґрунтування організації внутрішньої служби підрозділу Моделювання індивідуальних дій в урбанізованій місцевості та приміщенні Планування та організація ефективних бойових дій із використанням наявних ресурсів та з врахуванням поточної ситуації Воргейм для відпрацювання навички планування Пошук та ухвалення рішень для підвищення ефективності
--	--	---

ідентифікує способи запобігання конфліктним ситуаціям і вирішення конфліктних ситуацій самостійно та у взаємодії з навколишніми [12 СЗО 1.3.2-1] уміє робити вибір на користь власних здоров'я й безпеки [12 СЗО 3.4.1-2] визначає довгострокові цілі, складає та корегує плани дій для досягнення успіху й добробуту, в умовах невизначеності й непередбачуваності [12 СЗО 4.3.1-1] демонструє готовність виконувати різні командні ролі й завдання, об'єктивно оцінює свої сильні сторони, вміння, здібності щодо результативності командної роботи, зважаючи на обставини [12 СЗО 4.7.1-3] демонструє і пропагує поведінку з урахуванням норм етики й моралі суспільства, суспільних цінностей, прав людини й соціальної справедливості [12 СЗО 4.8.1] оцінює власні можливості, здібності, знання, вміння, ресурси, потреби та обмеження [12 СЗО 4.11.1-1] планує різні варіанти освітньо-професійного шляху на основі балансу власних ресурсів і цінностей, інформації щодо ринку праці, аналізуючи наслідки своїх рішень [12 СЗО 4.11.1-3]	<i>сержантського та офіцерського складів?</i> <i>Які різниці в структурі військових підрозділів вам відомі?</i> <i>У чому полягає ключова різниця радянської системи командування top-down та натівської bottom-up?</i> <i>Як удосконалювати свої фізичні якості?</i> <i>Що таке пошук рішень для підвищення ефективності?</i>	
Модуль 3. Озброєння та військова техніка. Стрілецька підготовка		
моделює життєві ситуації, з виявами відповідальної і безвідповідальної поведінки у соціальному середовищі з урахуванням суспільних та особистих цінностей та їх аналіз [12 СЗО 1.1.1-1]	Озброєння та військова техніка (призначення, види та типи озброєння) Класифікація та будова вогнепальної зброї Стрілецька справа	Обговорення та визначення рівнів ризиків у застосуванні зброї для особистого здоров'я і безпеки та інших

відповідально застосовує інформацію щодо роботи служб, які надають компетентну й фахову допомогу за потреби [12 СЗО 1.1.1-2] аналізує та моделює втілення у власне життя оптимальних стратегій безпечної поведінки [12 СЗО 1.1.2-2] визначає ймовірну модель розвитку небезпечних ситуацій та їхніх наслідків природного, техногенного, соціального й воєнного характеру на основі встановлення причинно-наслідкових зв'язків [12 СЗО 2.2.2-1] прогнозує наслідки порушення правил техніки безпеки на робочому місці [12 СЗО 2.2.2-3] обґрунтовує наслідки власних дій щодо безпеки й здоров'я та їхній вплив на навколишніх [12 СЗО 3.3.1-3] пояснює особистісну й суспільну цінність налагодження й підтримки стосунків, співпраці на принципах рівності, довіри й взаємоповаги [12 СЗО 4.7.1-1] оцінює власні можливості, здібності, знання, вміння, ресурси, потреби та обмеження [12 СЗО 4.11.1-1] планує різні варіанти освітньо-професійного шляху на основі балансу власних ресурсів і цінностей, інформації щодо ринку праці, аналізуючи наслідки своїх рішень [12 СЗО 4.11.1-3]	Заходи безпеки при поводженні зі зброєю Способи носіння зброї Порядок зберігання зброї та боєприпасів Індивідуальні бойові навички поводження зі стрілецькою зброєю Призначення, загальна будова і класифікація гранат різних типів Заходи безпеки під час поводження з гранатами Бойовий стрес та психологія екстремальних ситуацій <i>Орієнтовні проблемні питання:</i> <i>Які небезпеки та ризики воєнного часу?</i> <i>Які правила відповідальної поведінки зі зброєю?</i>	Моделювання ситуацій реагування на небезпеки воєнного характеру Аналіз розвитку небезпечних ситуацій зі зброєю та їхніх наслідків на основі встановлення причинно-наслідкових зв'язків Обґрунтування наслідків власних дій зі зброєю щодо безпеки й здоров'я та їхній вплив на навколишніх Вивчення та застосування правил відповідального поводження зі зброєю Демонстрування способів носіння зброї та різних положень для стрільби Виконання різних технік переміщень індивідуально Стрілецькі тренування (маніпуляції зі зброєю) Навчання стрільби із застосуванням навчально-тренувальних засобів (електронний, мультимедійний, лазерний тир, лазертаг, страйкбол тощо) Визначення та виправлення несправностей при стрільбі Догляд за стрілецькою зброєю, її утримання та зберігання Відпрацювання індивідуальних умінь поводження зі стрілецькою зброєю Застосування гранат (навчально-імітаційних гранат з різних положень)
---	--	---

Модуль 4. Основи дій, комунікації та взаємодії в бою

обґрунтовано обирає та доцільно використовує цифрові пристрої та/чи інформаційні технології для розв'язування задач з обраної галузі, зокрема під час здійснення професійної діяльності, забезпечення життєвих потреб, спілкування, власного розвитку й навчання [12 ІФО 1.1.1-11] розуміє та пояснює сутність інформаційних процесів, які виконуються в обраній галузі [12 ІФО 1.2.1-1] пояснює використання інформаційних систем в обраній галузі [12 ІФО 1.3.2-1] пояснює та застосовує основні алгоритми, які типово застосовують для розв'язування задач із обраної галузі [12 ІФО 2.1.1-1] у співпраці реалізовує алгоритми в програмних проєктах для розв'язування типових задач з обраної галузі застосовує інформацію щодо роботи служб, які надають компетентну й фахову допомогу й застосовує її відповідально за потреби [12 СЗО 1.1.1-2] визначає ймовірні ризики в умовах невизначеності [12 СЗО 2.1.1-2] визначає ймовірну модель розвитку небезпечних ситуацій та їхніх наслідків соціального й воєнного характеру на основі встановлення причиново-наслідкових зв'язків [12 СЗО 2.2.2-1] прогнозує наслідки порушення правил техніки безпеки на робочому місці	Основи тактики та види бою Основи маскування Способи і умови переміщення військовослужбовців в бою. Умови вибору позиції та підготовки її для ведення бою Сигнали і команди, які подаються в бойовій обстановці Техніка переміщення у складі бойової групи: пересування двійками на різній місцевості, реакція на контакт двійки, реакція на контакт групи Патрулювання, чергування на посту Подолання інженерних загороджень. Смуга перешкод Передача інформації в умовах бойових дій Радіозв'язок на полі бою Правила ведення переговорів: отримання і відправка радіоповідомлень	Вивчення та застосування правил відповідального поведіння зі зброєю Виконання різних технік переміщень в складі бойових груп Практичне відпрацювання початкових навичок подолання різноманітних перешкод в складі бойової двійки Стрілецькі тренування (маніпуляції зі зброєю) Відпрацювання основних правил передачі інформації в бойових умовах: ACE, 3D Ознайомлення з основами радіозв'язку, його роллю на полі бою, типами радіостанцій, частотами та сигналами Подолання смуги перешкод Перегляд навчальних відео про радіообмін, правила ведення зв'язку та безпеку використання різних каналів Практикум з відновлення повідомлень, які зазнали спотворення (текстові, графічні, аудіо) Рольові ігри з передачею сигналів та повідомлень
---	---	--

[12 СЗО 2.2.2-3] розуміє і аналізує інформацію, записану (передану) в різний спосіб, виявляє приховану й очевидну інформацію [12 СЗО 4.2.1-3] знає сучасні стратегії і тактики комунікації для порозуміння в спілкуванні з метою досягнення позитивних результатів для збереження здоров'я, безпеки й добробуту [12 СЗО 4.4.1-1]		
Модуль 5. Орієнтування на місцевості та інженерна фортифікація		
планує, здійснює пошук, опрацьовує, порівнює, аналізує, оцінює самостійно або в співпраці з іншими надійність джерел і достовірність інформації для розв'язання життєвої / навчальної проблеми [12 ПРО 2.1.1] аналізує, систематизує і використовує інформацію природничого змісту, здобуту з різних джерел [12 ПРО 2.1.1-1] використовує приладдя й інформаційно-комунікаційні технології [12 МАО 4.2.3] використовує приладдя й інформаційні технології для знаходження й представлення результату [12 МАО 4.2.3-1] обґрунтовано обирає та доцільно використовує цифрові пристрої та/чи інформаційні технології для розв'язування задач з різних галузей, забезпечення життєвих потреб, спілкування, власного розвитку й навчання [12 ІФО 1.1.1] обґрунтовано обирає та доцільно використовує цифрові пристрої та/чи інформаційні технології для	Орієнтування на місцевості. (Місцевість та її елементи. Основні види місцевості та їх тактичні властивості) Орієнтири. Азимути та дирекційні кути. Способи визначення відстаней на місцевості та висоти місцевих предметів Геопросторова інформація: паперові топографічні карти, електронні карти, аерознімки Інформація з топографічних карт. Умовні знаки топографічних карт. Спосіб горизонталей як основний спосіб зображення рельєфу на топографічних картах. Система прямокутних та географічних координат Орієнтування на місцевості за допомогою навігаційних приладів Картографічна інформація в режимі офлайн Картографічні додатки для смартфонів і їхні можливості, використання gps-навігації Інженерна фортифікація	Визначення сторін горизонту за компасом, годинником та сонцем, зірками, місцевими предметами у команді та індивідуально Орієнтування за допомогою паперової карти і компасу Визначення магнітного прямого та зворотного азимутів і напрямку руху за азимутом. поправки напрямку Моделювання визначення відстаней на місцевості різними способами: окомірно, кроками, за співвідношенням швидкості світла і звуку, за лінійними розмірами предметів, побудовою трикутника на місцевості Читання інформації з топографічних карт Вивчення за картою рельєфу місцевості Визначення абсолютних і відносних висот за топографічною картою

розв'язування задач з обраної галузі, зокрема під час здійснення професійної діяльності, забезпечення життєвих потреб, спілкування, власного розвитку й навчання [12 ІФО 1.1.1-1] демонструє здатність навчатися спільно й автономно, самостійно організувати навчання [12 СЗО 4.1.1-2] обирає доцільні інструменти й методи навчання, різноманітні способи розвитку своїх здатностей, пріоритетів і потреб [12 СЗО 4.1.2-2] оцінює власні можливості, здібності, знання, вміння, ресурси, потреби та обмеження [12 СЗО 4.11.1-1] планує різні варіанти освітньо-професійного шляху на основі балансу власних ресурсів і цінностей, інформації щодо ринку праці, аналізуючи наслідки своїх рішень [12 СЗО 4.11.1-3] володіє засобами й прийомами формоутворення, макетування й моделювання [12 ТЕО 2.1.2-2] аналізує та застосовує основи ергономіки й дизайну в проєкті [12 ТЕО 2.2.1-1] ознайомлюється з інформацією про сучасні програмні продукти й пристрої для створення комп'ютерної графіки, 3D моделювання тощо [12 ТЕО 2.3.1-1] визначає власні здібності, природні нахили, інтереси, знання, навички й компетентності для професійної активності [12 ТЕО 4.2.1-1]	Інженерне облаштування та маскування позицій Невибухові інженерні загородження, їх класифікація та побудова Класифікація, характеристика та будова вибухових засобів та можливі місця їх встановлення Призначення, тактико-технічні характеристики, загальна будова, принцип дії протипіхотних і протитанкових мін та убезпечення від них Демаскуючі ознаки встановлених вибухових засобів. Дії під час виявлення. Правила поведінки на замінованій ділянці місцевості Військові професії. Особливості інженерних спеціальностей. <i>Орієнтовні проблемні питання:</i> <i>Як вимірювати відстані та орієнтуватися на місцевості без карти та за картою?</i> <i>Як визначати взаємовидимість між точками за картою?</i> <i>Які є види геопросторової інформації?</i> <i>Які є системи координат?</i> <i>Що таке навігаційні прилади, так які задачі вони допомагають вирішити?</i> <i>Які є програмні засоби, призначені для</i>	Визначення взаємовидимості між точками Вимірювання та орієнтування на місцевості без карти та за картою. Робота з аерознімками (з безпілотників) Застосування програмних засобів, призначених для автоматизації доступу до детальної картографічної інформації в режимі офлайн Визначення відстані та координат на карті Визначення свого місцезнаходження на карті Вимірювання азимута на карті Вимір відстаней і азимутів на місцевості Складання маршруту та рух по ньому Вивчення місцевості, місцевих предметів і об'єктів. Складання схеми орієнтирів Застосування картографічних додатків для смартфонів і обґрунтування можливості використання gps-навігації Планування невибухових інженерних загороджень на різних типах місцевостей Проектування й виготовлення макетів фортифікаційних споруд у масштабі зменшення
---	--	---

	<i>автоматизації доступу до детальної картографічної інформації в режимі офлайн?</i>	Компонування макетів за основними правилами формотворення Моделювання інженерних споруд-укріплень за допомогою програмних засобів Використання тестів для визначення власних нахилів до певного типу професій
--	--	---

Модуль 6. Домедична допомога в умовах бою

застосовує інформацію щодо роботи служб, які надають компетентну й фахову допомогу й застосовує її відповідально за потреби [12 СЗО 1.1.1-2] обґрунтовує оптимальні стратегії відповідальної поведінки щодо збереження здоров'я, формування й розвитку безпеки й добробуту [12 СЗО 1.1.2-1] аналізує та моделює втілення у власне життя оптимальних стратегій безпечної поведінки для збереження життя-й здоров'я власного й навколишніх у ситуаціях невизначеності [12 СЗО 1.1.2-2] оцінює ризики й приймає рішення щодо надання домедичної допомоги собі та іншим особам у невідкладних станах відповідно до протоколів і алгоритмів [12 СЗО 1.3.1] володіє вміннями надання домедичної допомоги з урахуванням оцінки ризиків, власних можливостей і дотримання правил безпеки [12 СЗО 1.3.1-1] практично застосовує відповідні протоколи й алгоритми надання допомоги собі й навколишнім за потреби [12 СЗО 1.3.1-2]	Ознайомлення з протоколами ТССС. Склад аптечки для першої медичної допомоги Правила поведінки при трьох фазах ТССС Переміщення пораненого із зони прямої загрози Надання допомоги на етапі тактичних умов. Алгоритм MARCH Ознаки критичної кровотечі. Способи її зупинки за допомогою тампонування та турнікетів Ознайомлення з роботою турнікетів Правила накладання турнікетів Правила тампонування поранення Контроль прохідності дихальних шляхів Огляд постраждалого, перевірка стану свідомості та попередження гіпотермії Військові професії (бойові медики)	Обговорення у колі проблемних питань (на вибір) Обговорення у колі різниці між цивільними та військовими протоколами Аналіз оптимальних стратегій та способів надання домедичної допомоги у зоні бойових дій Виконання ситуативних завдань на застосування стандартних моделей надання домедичної допомоги з урахуванням дотримання прав людини Моделювання надання домедичної допомоги з урахуванням оцінки ризиків, власних можливостей і дотримання правил безпеки Опрацювання та практичне застосування відповідних протоколів й алгоритмів надання допомоги собі й навколишнім за потреби Відпрацювання алгоритмів надання допомоги за допомогою симуляторів
---	--	--

визначає ймовірні ризики в умовах невизначеності [12 СЗО 2.1.1-2] аналізує взаємодію чинників у надзвичайних і небезпечних життєвих ситуаціях [12 СЗО 2.2.1-2] обґрунтовує рішення щодо вибору стратегії поведінки для збереження власних безпеки, здоров'я й добробуту з урахуванням аналізу опрацьованої інформації та ймовірних моделей небезпечних ситуацій [12 СЗО 2.3.1-1] обирає безпечні моделі поведінки в разі виникнення небезпеки невизначеного характеру [12 СЗО 2.4.1-2] демонструє відповідальне ставлення до обрання рішень, які стосуються власного життя й здоров'я [12 СЗО 2.4.1-5] оцінює важливий вплив відповідальної поведінки на власні безпеку, життя, здоров'я й добробут тепер і в майбутньому [12 СЗО 3.3.2-1] вміє знаходити мотивацію та виявляє гнучкість щодо власної діяльності й досягнення цілей в умовах швидких змін, складнощів [12 СЗО 4.6.2-3] пояснює добродійну (волонтерську) діяльність як вияв соціальної відповідальності й суспільно-корисної діяльності [12 СЗО 4.10.1-1] оцінює власні можливості, здібності, знання, вміння, ресурси, потреби та обмеження [12 СЗО 4.11.1-1] планує різні варіанти освітньо-професійного шляху на основі балансу власних ресурсів і цінностей, інформації щодо ринку праці, аналізуючи наслідки своїх рішень [12 СЗО 4.11.1-3]	<i>Орієнтовні проблемні питання:</i> <i>Чим різниться надання домедичної допомоги в цивільних умовах та в умовах бойових дій?</i> <i>Навіщо застосовувати протоколи дій при наданні домедичної допомоги?</i> <i>У чому різниця між домедичною і медичною допомогою?</i> <i>Які турнікети заборонено використовувати?</i>	
--	---	--

Очікувані результати	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
Модуль 1. Військові технології та їхній розвиток		
обґрунтовано обирає та доцільно використовує цифрові пристрої та/чи інформаційні технології для розв'язування задач з обраної галузі, зокрема під час здійснення професійної діяльності, забезпечення життєвих потреб, спілкування, власного розвитку й навчання [12 ІФО 1.1.1-1] розуміє та пояснює сутність інформаційних процесів, які виконуються в обраній галузі [12 ІФО 1.2.1-1] пояснює використання інформаційних систем в обраній галузі [12 ІФО 1.3.2-1] пояснює та застосовує основні алгоритми, які типово застосовують для розв'язування задач із обраної галузі [12 ІФО 2.1.1-1] у співпраці реалізовує алгоритми в програмних проєктах для розв'язування типових задач з обраної галузі [12 ІФО 2.2.1-1] тестує, налагоджує та пропонує вдосконалення програмних проєктів [12 ІФО 2.2.2-1] демонструє здатність взаємодіяти в команді під час розроблення проєктів з використанням інформаційних технологій [12 ІФО 2.5.1-1]	Спеціальні війська та зв'язок. Основи радіозв'язку. Види, типи та способи налагодження зв'язку Подвійне застосування та безпека зв'язку: телефон, Wi-Fi, Starlink Основи радіоелектронної боротьби: військові системи РЕР, РЕБ. Призначення та типи засобів Безпілотні (роботизовані) системи. БПЛА: види та призначення. Сфери застосування БПЛА. Основні складові конструкції та технічні параметри БПЛА. Основні властивості та моделі БПЛА (мультиротори, FPV, крила) Основи пілотування. Базові вправи на FPV-дронах та БПЛА літакового типу. Правила польоту, заборонені зони та рекомендації щодо безпеки Симулятори та тренажери для підготовки операторів БПЛА Військові інформаційні системи та платформи. Військові професії. Особливості професій, пов'язаних з аналізом інформації; радіотехнічних засобів електромагнітної (радіоелектронної) боротьби, пілотуванням та розробкою БПЛА. <i>Орієнтовні проблемні питання:</i>	Ознайомлення з основами радіозв'язку, його роллю на полі бою, типами радіостанцій, частотами та сигналами. Перегляд навчальних відео про технології зв'язку, правила ведення зв'язку та безпеку використання різних каналів Порівняння налаштувань різних типів радіостанцій, антен та аксесуарів Моделювання розвитку небезпечних ситуацій пов'язаних із радіообміном та їхніх наслідків соціального й воєнного характеру на основі встановлення причинно-наслідкових зв'язків Аналіз різних життєвих ситуацій щодо безпеки використання різних каналів зв'язку Ознайомлення з основами безпілотних систем, їх типами, характеристиками та принципами роботи Базові вправи на симуляторі для цивільних коптерів Базові вправи на симуляторі для FPV-коптерів Базові вправи на симуляторі для БПЛА літакового типу Базові вправи на FPV-дронах та БПЛА літакового типу

самостійно опановує роботу з новими програмними продуктами [12 ІФО 2.4.3-1] досліджує можливості цифрових пристроїв з метою застосування їх для розв'язування типових задач з обраної галузі [12 ІФО 3.1.1-1] фіксує типові апаратні та/чи програмні збої, описує можливі причини їх, пояснює спосіб усунення їх [12 ІФО 3.2.2-1] підкується про власну безпеку, добробут і здоров'я під час використання інформаційних технологій [12 ІФО 4.1.1-1] аналізує та оцінює власне хобі щодо користі, задоволення з урахуванням сприяння безпеці, збереженню здоров'я, добробуту [12 СЗО 3.4.1-3] демонструє здатність навчатися спільно й автономно, самостійно організувати навчання [12 СЗО 4.1.1-2] обирає доцільні інструменти й методи навчання, різноманітні способи розвитку своїх здатностей, пріоритетів і потреб [12 СЗО 4.1.2-2] демонструє готовність виконувати різні командні ролі й завдання, об'єктивно оцінює свої сильні сторони, вміння, здібності щодо результативності командної роботи, зважаючи на обставини [12 СЗО 4.7.1-3]	<i>Які існують типи безпілотних систем?</i> <i>Які правила та норми регулюють використання БпЛА?</i> <i>Які можливості та обмеження використання БпЛА для розвідки та спостереження?</i> <i>Які можливості та обмеження використання БпЛА для підтримки логістики?</i> <i>Як БпЛА можуть використовуватися для гуманітарних цілей у зонах конфліктів?</i>	Дослідження професій пов'язані з виробництвом та використанням БпЛА Вивчення інструкції по експлуатації БпЛА Визначення основних складових конструкції БпЛА Ознайомлення з бортовим обладнанням БпЛА різних видів та вивчення алгоритмів його функціонування Використання комп'ютерних симуляторів для відпрацювання навичок пілотування БпЛА Відпрацювання польотів за заданими маршрутами, фото- та відеозйомки, картографування місцевості Відвідування музеїв авіації, виставок БпЛА або навчальних центрів з безпілотних систем
--	--	---

оцінює власні можливості, здібності, знання, вміння, ресурси, потреби та обмеження [12 СЗО 4.11.1-1] обґрунтовано обирає та використовує технологічні засоби для індивідуальної або групової діяльності й комунікації [12 ІФО 3.3.1-1] визначає ймовірні ризики в умовах невизначеності [12 СЗО 2.1.1-2] визначає ймовірну модель розвитку небезпечних ситуацій та їхніх наслідків соціального й воєнного характеру на основі встановлення причинно-наслідкових зв'язків [12 СЗО 2.2.2-1] розуміє і аналізує інформацію, записану (передану) в різний спосіб, виявляє приховану й очевидну інформацію [12 СЗО 4.2.1-3] знає сучасні стратегії і тактики комунікації для порозуміння в спілкуванні з метою досягнення позитивних результатів для збереження здоров'я, безпеки й добробуту [12 СЗО 4.4.1-1] оцінює власні можливості, здібності, знання, вміння, ресурси, потреби та обмеження [12 СЗО 4.11.1-1] планує різні варіанти освітньо-професійного шляху на основі балансу власних ресурсів і цінностей, інформації щодо ринку праці, аналізуючи наслідки своїх рішень [12 СЗО 4.11.1-3]		
--	--	--

Модуль 2. Стрілецька підготовка, основи дій та взаємодії в бою		
розуміє та пояснює сутність інформаційних процесів, які виконуються в обраній галузі [12 ІФО 1.2.1-1] пояснює використання інформаційних систем в обраній галузі [12 ІФО 1.3.2-1] пояснює та застосовує основні алгоритми, які типово застосовують для розв'язування задач із обраної галузі [12 ІФО 2.1.1-1] у співпраці реалізовує алгоритми в програмних проєктах для розв'язування типових задач з обраної галузі [12 ІФО 2.2.1-1] тестує, налагоджує та пропонує вдосконалення програмних проєктів	Поняття, класифікація та будова вогнепальної зброї Стрілецька справа Передача інформації в умовах бойових дій Радіозв'язок на полі бою Правила ведення радіозв'язку: отримання і відправка радіоповідомлень Техніка переміщення у складі бойової групи: пересування двійками на різній місцевості, реакція на контакт Подолання інженерних загороджень. Смуга перешкод	Відпрацювання основних правил передачі інформації в бойових умовах: ACE, 3D Практикум з відновлення повідомлень, які зазнали спотворення (текстові, графічні, аудіо) Рольові ігри з передачею сигналів та повідомлень Виконання різних технік переміщень індивідуально Стрілецькі тренування (маніпуляції зі зброєю) Виконання різних технік переміщень в складі бойових груп Практичне відпрацювання початкових навичок подолання різноманітних перешкод в складі бойової двійки Моделювання дій дозорного на марші та при виявленні засідки. Убезпечення групи від ураження від вогню ворожої засідки
Модуль 3. Інформаційна війна		
оцінює достовірність інформації та надійність її джерел, використовуючи надані критерії та пропонує власні [12 ІФО 1.4.1-1] використовує різні методи для захисту / протидії маніпуляціям, зокрема в цифровому світі [12 ІФО 1.4.2-1]	Цілі та завдання інформаційної війни Учасники інформаційної війни Методи інформаційної війни (пропаганда, дезінформація, кібератаки, психологічні операції, інформаційні операції) Роль критичного мислення в інформаційній війні	Вивчення історії інформаційних війн Дослідження кращих практик OSINT Оцінка достовірності інформації, надійності її джерел Розпізнавання фейків та маніпуляцій у медіа-публікаціях

обирає і застосовує політики кібербезпеки для власного інформаційного середовища [12 ІФО 4.1.2-1] дотримується норм законодавства, що регулює правові відносини у сфері інтелектуальної власності й використання інформаційних технологій [12 ІФО 4.3.1-1] оцінює власні можливості, здібності, знання, вміння, ресурси, потреби та обмеження [12 СЗО 4.11.1-1] планує різні варіанти освітньо-професійного шляху на основі балансу власних ресурсів і цінностей, інформації щодо ринку праці, аналізуючи наслідки своїх рішень [12 СЗО 4.11.1-3]	Роль медіа в інформаційній війні Роль штучного інтелекту в інформаційній війні Кібербезпека в умовах інформаційної війни Розвідка на основі відкритих джерел (OSINT) Цілі та завдання OSINT Інструменти та методи OSINT Верифікація джерел. Візуальний аналіз Військові професії. Особливості професій, пов'язаних із сучасними цифровими технологіями, медіа та аналізом даних <i>Орієнтовні проблемні питання:</i> <i>Які інформаційні небезпеки та ризики воєнного часу?</i> <i>Як кібербезпека пов'язана з інформаційною війною?</i> <i>Які основні кіберзагрози в умовах воєнного стану?</i> <i>Як пропаганда та дезінформація впливають на суспільство?</i> <i>Як ми можемо забезпечити інформаційну стійкість у складних умовах?</i>	Аналіз текстів на предмет пропаганди, контрпропаганди та дезінформації Виявлення та аналіз кіберзагроз у типових ситуаціях Захист своїх даних та пристроїв від кібератак Створення власних пропагандистських або контрпропагандистських матеріалів Розробка інформаційних кампаній з протидії дезінформації Створення інфографіки та інших візуальних матеріалів з кібербезпеки та інформаційної гігієни Проведення дослідження на основі відкритих даних
Модуль 4. Домедична допомога в умовах бою		
застосовує інформацію щодо роботи служб, які надають компетентну й фахову допомогу й застосовує її відповідально за потреби [12 СЗО 1.1.1-2] обґрунтовує оптимальні	Ознайомлення з протоколами ТССС Склад аптечки для першої медичної допомоги Правила поведінки при трьох фазах ТССС	Обговорення у коли різниці між цивільними та військовими протоколами Аналіз оптимальних стратегій та способів надання домедичної допомоги у зоні бойових дій

стратегії відповідальної поведінки щодо збереження здоров'я, формування й розвитку безпеки й добробуту [12 СЗО 1.1.2-1] аналізує та моделює втілення у власне життя оптимальних стратегій безпечної поведінки для збереження життя-й здоров'я власного й навколишніх у ситуаціях невизначеності [12 СЗО 1.1.2-2] оцінює ризики й приймає рішення щодо надання домедичної допомоги собі та іншим особам у невідкладних станах відповідно до протоколів і алгоритмів [12 СЗО 1.3.1] володіє вміннями надання домедичної допомоги з урахуванням оцінки ризиків, власних можливостей і дотримання правил безпеки [12 СЗО 1.3.1-1] практично застосовує відповідні протоколи й алгоритми надання допомоги собі й навколишнім за потреби [12 СЗО 1.3.1-2] визначає ймовірні ризики в умовах невизначеності [12 СЗО 2.1.1-2] аналізує взаємодію чинників у надзвичайних і небезпечних життєвих ситуаціях [12 СЗО 2.2.1-2] обґрунтовує рішення щодо вибору стратегії поведінки для збереження власних безпеки, здоров'я й добробуту з урахуванням аналізу опрацьованої інформації та ймовірних моделей небезпечних ситуацій [12 СЗО 2.3.1-1]	Переміщення пораненого із зони прямої загрози Надання допомоги на етапі тактичних умов. Алгоритм MARCH Ознаки критичної кровотечі. Способи її зупинки за допомогою тампонування та турнікетів Ознайомлення з роботою турнікетів Правила накладання турнікетів Правила тампонування поранення Контроль прохідності дихальних шляхів Огляд постраждалого, перевірка стану свідомості та попередження гіпотермії Військові професії (бойові медики) <i>Орієнтовні проблемні питання:</i> <i>Чим різниться надання домедичної допомоги в цивільних умовах та в умовах бойових дій?</i> <i>Навіщо застосовувати протоколи дій при наданні домедичної допомоги?</i> <i>У чому різниця між домедичною і медичною допомогою?</i> <i>Які турнікети заборонено використовувати?</i>	Виконання ситуативних завдань на застосування стандартних моделей надання домедичної допомоги з урахуванням дотримання прав людини Моделювання надання домедичної допомоги з урахуванням оцінки ризиків, власних можливостей і дотримання правил безпеки Опрацювання та практичне застосування відповідних протоколів й алгоритмів надання допомоги собі й навколишнім за потреби Відпрацювання алгоритмів надання допомоги за допомогою симуляторів
--	---	--

обирає безпечні моделі поведінки в разі виникнення небезпеки невизначеного характеру [12 СЗО 2.4.1-2] демонструє відповідальне ставлення до обрання рішень, які стосуються власного життя й здоров'я [12 СЗО 2.4.1-5] оцінює важливий вплив відповідальної поведінки на власні безпеку, життя, здоров'я й добробут тепер і в майбутньому [12 СЗО 3.3.2-1] вміє знаходити мотивацію та виявляє гнучкість щодо власної діяльності й досягнення цілей в умовах швидких змін, складнощів [12 СЗО 4.6.2-3] пояснює добродійну (волонтерську) діяльність як вияв соціальної відповідальності й суспільно-корисної діяльності [12 СЗО 4.10.1-1] оцінює власні можливості, здібності, знання, вміння, ресурси, потреби та обмеження [12 СЗО 4.11.1-1] планує різні варіанти освітньо-професійного шляху на основі балансу власних ресурсів і цінностей, інформації щодо ринку праці, аналізуючи наслідки своїх рішень [12 СЗО 4.11.1-3]		
Модуль 5. Цивільне населення в кризових умовах		
застосовує інформацію щодо роботи служб, які надають компетентну й фахову допомогу й застосовує її відповідально за потреби [12 СЗО 1.1.1-2] застосовує техніки самопомоги в кризових і стресових ситуаціях [12 СЗО 1.3.1-3]	Надзвичайні ситуації (причини виникнення, класифікація, ознаки). Воєнний стан Поведінка в умовах наближення бойових дій	Створення мапи думок щодо прогнозованих й непрогнозованих життєвих ситуацій воєнного походження Обговорення ймовірних ризиків для цивільного населення в умовах воєнного стану Вправи на аналіз :

розпізнає та застосовує прийоми емоційної підтримки інших осіб у разі виникнення в них проблемних ситуацій (фізичних, психічних, соціальних) [12 СЗО 1.3.2-3] зіставляє прогнозовані й не прогнозовані життєві ситуації [12 СЗО 2.1.1-1] визначає ймовірні ризики в умовах невизначеності [12 СЗО 2.1.1-2] розпізнає та застосовує прийоми емоційної підтримки інших осіб у разі аналізує ризики виникнення надзвичайних ситуацій [12 СЗО 2.2.1-1] здійснює моніторинг та аналіз інформації для прогнозування наслідків небезпечних ситуацій [12 СЗО 2.2.1-3] визначає ймовірну модель розвитку небезпечних ситуацій та їхніх наслідків природного, техногенного, соціального й воєнного характеру на основі встановлення причинно-наслідкових зв'язків [12 СЗО 2.2.2-1] визначає алгоритм і моделює безпечну поведінку для запобігання небезпечним ситуаціям різного характеру [12 СЗО 2.4.1-1] обирає безпечні моделі поведінки в разі виникнення небезпеки невизначеного характеру [12 СЗО 2.4.1-2] презентує стратегії безпечної поведінки у різних заходах, які ґрунтуються на знаннях,	Евакуація цивільного населення в умовах наближення бойових дій, із зони бойових дій Порядок дій під час стрілецького обстрілу, авіаційного та ракетного нальоту, та артилерійського обстрілу. Формування та зміцнення психологічної стійкості Попередження ризиків від вибухонебезпечних предметів Властивості та ознаки застосування ядерної зброї, хімічної атаки і бойових біологічних речовин Захисні властивості споруд, техніки та місцевості. Засоби захисту Види терористичних актів та способи дій терористів. Порядок дій під час терористичних актів Психологічна стійкість та саморегуляція під час надзвичайних ситуацій. Стресові реакції. Прийоми саморегуляції Само- та взаємодопомога при панічному нападі, тривозі, істеричі, ступорі, апатії, проявах гніву, злості, агресії Основи та принципи виживання. Матеріальна, фізична та психологічна підготовка до перебування в екстремальних умовах Забезпечення життєдіяльності в екстремальних умовах Тривожний наплічник. Одяг та засоби для перебування в екстремальних умовах в різних кліматичних умовах Вибір місця та обладнання укриттів. Створення і підтримання життєзабезпечення	-ризиків виникнення надзвичайних ситуацій -взаємодію чинників у надзвичайних і небезпечних життєвих ситуаціях Здійснення моніторингу та аналіз інформації для прогнозування наслідків небезпечних ситуацій Моделювання розвитку небезпечних ситуацій воєнного характеру та їхніх наслідків на основі встановлення причинно-наслідкових зв'язків Обґрунтування рішення щодо вибору стратегії поведінки у ситуації воєнного характеру з урахуванням аналізу опрацьованої інформації та ймовірних моделей небезпечних ситуацій Визначення алгоритму і моделювання безпечної поведінки для запобігання небезпечним ситуаціям різного характеру Вправи на подолання проявів панічного нападу тривоги істеричі ступору, апатії, гніву, злості, агресії Дотримання гігієнічних правил і норм в умовах невизначеності Презентація стратегії безпечної поведінки під час надзвичайних ситуацій, які ґрунтуються на знаннях, здобутих під час критичного сприймання інформації з різних джерел Моделювання алгоритму безпечної поведінки в умовах наявності різних загроз з боку мін і ВМП
---	---	---

здобутих під час критичного сприймання інформації з різних джерел [12 СЗО 2.4.1-3] демонструє відповідальне ставлення до обрання рішень, які стосуються власного життя й здоров'я [12 СЗО 2.4.1-5] розробляє добродійні проекти щодо здоров'я, безпеки й добробуту [12 СЗО 4.10.1-2] пояснює добродійну (волонтерську) діяльність як вияв соціальної відповідальності й суспільно-корисної діяльності [12 СЗО 4.10.1-1] моделює способи дій, спрямованих на утвердження демократії в Україні, збереження її територіальної цілісності й незалежності [12 ГО 5.1.1-2]	(вогонь, вода, харчування, ліки) <i>Орієнтовні проблемні питання:</i> <i>Які прогнозовані ситуації воєнного походження можуть виникнути?</i> <i>Які непередбачувані ситуації воєнного походження можуть виникнути ?</i> <i>Який алгоритм дій під час обстрілу?</i> <i>Як ефективно діяти під час евакуації?</i> <i>Які особисті якості, необхідні для успішного подолання надзвичайної (критичної) ситуації?</i> <i>Як поводитися в екстрених ситуаціях?</i> <i>Як формувати план виживання?</i>	Відпрацювання навичок добування вогню, побудови укриття, очищення води В'язання вузлів для кріплення та перенесення
---	---	---

Модуль 6. Планую майбутнє: особиста роль в обороні України

відповідально втілює у життєдіяльність оптимальні стратегії безпечної поведінки для збереження життя і здоров'я власного та оточуючих на основі суспільних цінностей [12 СЗО 1.1.2] Моделювання життєвих ситуацій, з виявами відповідальної і безвідповідальної поведінки у соціальному середовищі з урахуванням суспільних та особистих цінностей та їх аналіз [12 СЗО 1.1.1-1] Відповідальне застосування інформації	Захист України як усвідомлений вибір Воля. Гідність. Самобутність. Свобода - суспільно-державні цінності Роль громадянського суспільства у формуванні обороноздатності і національної єдності Громадський активізм в умовах воєнного часу. Волонтерський рух Способи реалізувати свій талант в обороні України Адаптація суспільства до потреб військовослужбовців і військовослужбовиць та ветеранів і ветеранок війни,	Обговорення в загальному колі проблемного питання (на вибір) Обґрунтування громадянської активності та оборонної свідомості як складової стратегії збереження життя власного та оточуючих на основі суспільно-державних цінностей Обґрунтування важливості військового обов'язку на основі опрацьованих документів Обґрунтування наслідків власних дій зі зброєю щодо безпеки й здоров'я та їхній вплив на навколишніх
---	--	--

щодо роботи служб, які надають компетентну й фахову допомогу за потреби [12 СЗО 1.1.1-2] читає із розумінням документи, які гарантують права громадян і вміє використовувати здобуті знання під час розв'язання ситуацій, пов'язаних з безпекою, здоров'ям та добробутом [12 СЗО 1.2.1-3] ставить чіткі цілі щодо власного майбутнього й вибудовує стратегії досягнення їх [12 СЗО 4.6.2-1] пояснює добродійну (волонтерську) діяльність як вияв соціальної відповідальності й суспільно-корисної діяльності [12 СЗО 4.10.1-1] оцінює власні можливості, здібності, знання, вміння, ресурси, потреби та обмеження [12 СЗО 4.11.1-1] аналізує пропозиції закладів освіти, критерії зарахування, аналізуючи різні джерела інформації [12 СЗО 4.11.1-2] планує різні варіанти освітньо-професійного шляху на основі балансу власних ресурсів і цінностей, інформації щодо ринку праці, аналізуючи наслідки своїх рішень [12 СЗО 4.11.1-3] аналізує варіанти власних рішень без впливу упереджень щодо професій і гендерно-рольових моделей [12 СЗО 4.11.1-4]	зокрема осіб з інвалідністю внаслідок війни <i>Орієнтовні проблемні питання:</i> <i>Які обов'язки мають громадяни країни?</i> <i>Що таке оборонна свідомість?</i> <i>У чому полягає роль Українських збройних формувань?</i> <i>Чому виконання військового обов'язку є необхідним для національної та особистої безпеки?</i> <i>У які способи можливо брати участь в обороні країни?</i> <i>Чому оборона країни є ефективнішою, коли до неї долучаються усі громадяни незалежно від їхніх вроджених та соціальних ознак?</i> <i>Яка роль військовослужбовців та ветеранів війни у суспільстві, принципи етичного спілкування та поведінки з ними?</i>	Індивідуальна робота з портфоліо, самоаналіз. можливостей власного розвитку з урахуванням подолання труднощів і невдач Аналіз правил прийому, порядок підготовки та вступу до військових та спеціалізованих закладів освіти сил оборони використовуючи різні джерела інформації та презентація результатів Планування ймовірних варіантів освітньо-професійного шляху в системі оборони України та на підприємствах оборонної галузі Розробка проекту (інформаційного) «Моя професія у війську». Ознайомлення з підприємствами оборонної галузі Аналіз власних рішень без впливу упереджень щодо професій і гендерно-рольових моделей Аналіз вивченого досвіду Мапа думок «Способи реалізувати свій талант в обороні України»
---	--	--

приймає себе й моделює власну особистість і поведінку, дотримуючись права на повагу гідності [12 ГЮ 5.1.2] моделює способи дій, спрямованих на утвердження демократії в Україні, збереження її територіальної цілісності й незалежності [12 ГЮ 5.1.1-2] визначає відповідальність за свої дії [12 ГЮ 5.1.2-1] обґрунтовує цінність принципів і норм міжнародного гуманітарного права під час збройних конфліктів і надзвичайних ситуацій [12 ГЮ 6.3.2]		
--	--	--